

La crisi del petroli de nou?

Som davant les portes d'una nova recessió econòmica galopant? Aquests dies passats, quan m'he trobat les carreteres tallades pels pagesos amb aquells enormes tractors i he girat cua per intentar fer via pel camí de Montcada, com tants altres ciutadans motoritzats, he comprès vagament i, possiblement tard, que la pujada dels carburants, que no presenta traces d'aturar-se, és l'avantsala de la recessió econòmica. Com a la meitat dels anys setanta, la pujada del preu del petroli repercutirà directament en el creixement econòmic i anuncia, amb tota probabilitat, un cicle de recessió. Els pagesos, els pescadors i transportistes són els primers que ho noten, però després segueix tota la societat.

Les declaracions de dies enrere de Rodrigo Rato a la televisió mostraven també la impotència —com en la crisi del 1977—: consumir menys carburant era la solució. Resulta grotesca tal declaració en una economia que ha mostrat com la venda d'automòbils era un índex de creixement econòmic i n'ha fet la consegüent propaganda política: “*España va bien*”. Hem vist com les corbes de les estadístiques de venda d'automòbils s'han disparat any rere any durant l'últim cicle de creixement i, precisament, això era entès com a desenvolupament radiant. I, que jo sàpiga, els automòbils consumeixen benzina o gasoil...

És sabut que el capitalisme usa el petroli com a carburant bàsic des seu desenvolupament i el seu encariment significa, de facto, l'alentiment d'aquest creixement. No es pot consumir menys perquè el capitalisme usa energia a manta i el petroli n'és la primera i essencial.

D'altra banda, la història mostra que hi ha hagut cicles: l'alternança entre crisi i creixement ha estat el normal en aquest sistema econòmic, per tant, tot això —lligat a la debilitat de l'euro— marca temps de vaques magres o de contenció. D'altra banda, Europa encara és només una vaga idea administrativa sense ensamblatge econòmic: les nacions són massa distintes. Sembla també molt difícil que pugui assumir la incorporació de societats tan arcaïques com ara Romania i, en general, societats tan poc desenvolupades com moltes nacions

de l'est d'Europa, nascudes del trauma dels russos de veure el seu territori envaït per l'exèrcit alemany a la Segona Guerra Mundial. Els països de l'Est actuaven com a cordó de seguretat per a la nació russa, que llavors encara era un magne imperi. Un imperi que havia derrotat els nazis als camps de batalla, junt amb EUA, però van ser els russos que van issar la bandera roja sobre el Reichstag alemany. Tot un símbol difícil d'oblidar. En la nostra òrbita, el cine americà ens ha recordat la batalla del desembarcament de Normandia, però, pel front de l'est, els soldats russos bregaven i lluitaven en un amplíssim front contra les forces del Tercer Reich. I finalment les van abatre i acular fins a Berlín.

Per al segle que ve, cal prestar molta atenció als grans errors comesos al segle XX: d'entrada, dos guerres mundials i un sens fi de guerres colonials (entre nosaltres, les guerres colonials del Marroc foren molt més importants del que la història habitual d'Espanya sol explicar); i després una recessió econòmica plasmada en el crac del 29, que va retronir per tot Europa —especialment Alemanya i els gravíssims processos d'inflació que tan bé va explicar Josep Pla en els seus articles— i que van marcar l'evolució política de Europa.

Si ara s'atansa una tempesta econòmica en forma de recessió, bo serà que els governs i les entitats financeres (aquesta nebulosa de societats multinacionals) es preocupin de parar el cop i assuaujar els efectes de la crisi, perquè les recessions econòmiques acaben produint cataclismes polítics. I la pau social és molt fràgil i trencadissa. Com deia aquell, *doctores tiene la Iglesia*, que sabran actuar amb saviesa i tremp. I una moneda tan fràgil, primeta i inestable com l'euro no promet res de bo.

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà